

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/399/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6111227601
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2012:6111227601.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v právnej veci navrhovateľa EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom Bratislava, Údernícka 5, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom Bratislava, Údernícka 5, IČO: 36 613 843 proti odporcovi T. L., nar. XX. XX. XXXX, hlásený pobyt bezdomovca B. B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Prešov, Važecká 16, právne zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, Advokátka kancelária so sídlom Stropkov, Nám. SNP 7, o zaplatenie 4.002,20 EUR s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa a vedľajšieho účastníka na strane odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 9C/94/2012 - 92 zo dňa 12. 09. 2012, takto

rozhodol:

Uznesenie vo výroku, ktorým okresný súd uložil povinnosť navrhovateľovi nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu trovy konania k rukám jeho právneho zástupcu vo výške 87,10 EUR, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia z r u š u j e a v tomto rozsahu vec vracia na ďalšie konanie.

Vo zvyšku zostáva uznesenie okresného súdu nedotknuté.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd zastavil konanie podľa § 96 O. s. p. z dôvodu späťvzatia návrhu na jeho začatie v celom rozsahu. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 O. s. p. vety prvej, nakoľko navrhovateľ vzal návrh späť, teda procesným spôsobom zaviniť zastavenie konania. Náhradu trov konania preto navrhovateľovi nepriznal. Pokiaľ ide o trovy konania vedľajšieho účastníka, priznal mu náhradu trov konania vo výške 87,10 EUR, keď tieto trovy považoval za účelné. Odmenu právneho zástupcu vedľajšieho účastníka však krátil na 1/3-inu v zmysle ust. § 150 ods. 1 O. s. p. vzhľadom k tomu, že právny zástupca zastupuje vedľajšieho účastníka v obdobných sporoch, pričom používa rovnakú právnu argumentáciu.

Okresný súd rozhodol i o vrátení súdneho poplatku navrhovateľovi podľa ust. § 11 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

Proti uzneseniu okresného súdu, a to proti výroku o náhrade trov konania vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu (v poradí výroku poslednému), podali odvolanie v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1 veta prvá O. s. p.) navrhovateľ, ako aj vedľajší účastník na strane odporcu.

Navrhovateľ v odvolaní namietal, že vedľajší účastník - Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, musí byť sám z podstaty svojej existencie schopný poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach. Združenie nemá žiadnu vedomosť o prejednávacom prípade pred zaslaním oznámenia o vstupe do konania, navyše, viaceré procesné podania nadbytočne opakuje bez uvedenia nových významných skutočností vzťahujúcich sa na predmet sporu. Pre vstup vedľajšieho účastníka nebol žiadny dôvod, iba zbytočne navyšuje trovy konania a navodzuje dojem, že účelom vstupu nebola ochrana práv spotrebiteľa, ale získanie finančných prostriedkov v podobe náhrady trov

právneho zastúpenia. Trovy vedľajšieho účastníka nie sú trovy účelne vynaložené na uplatňovanie alebo bránenie práva a nepriznanie náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi neporušuje základné právo na právnu pomoc a rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže tieto trovy neboli účelne vynaložené. Právne zastúpenie vedľajšieho účastníka v konaní považuje za nadbytočné, účelové a ne hospodárne, a preto navrhovateľ žiada, aby odvolací súd napadnutý výrok o trovách konania zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania neprizná. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

Vedľajší účastník na strane odporcu - Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (ďalej v texte len „Združenie“) v odvolaní uviedol, že vo veci okresný súd rozhodol správne, ak o trovách vedľajšieho účastníka rozhodol podľa § 146 ods. 2, vety prvej, O. s. p., pretože z procesného hľadiska zásadne platí, že navrhovateľ späťvzatím návrhu zaviniel zastavenie konania. Pri rozhodovaní o trovách však súd nesprávne stanovil tarifnú hodnotu veci, z ktorej vypočítal úkony právnej služby právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka. Istina, ktorú si navrhovateľ v konaní uplatňuje, pozostáva z výšky pohľadávky, ale aj kapitalizovaného a riadne uplatneného úroku z úveru a kapitalizovaného úroku z omeškania. Takýmto spôsobom navrhovateľ presne vymedzil výšku uplatneného nároku a z tejto výšky zároveň zaplatil súdny poplatok. Keďže navrhovateľ v žalobe zafinoval, čo zahrnul do základu poplatku, je potrebné vychádzať z toho, že v tomto prípade je podľa vedľajšieho účastníka pôvodné príslušenstvo úveru, ktoré je zahrnuté v istine samostatným predmetom poplatkového úkonu. Z uvedených dôvodov preto považoval stanovenú výšku tarifnej hodnoty, z ktorej súd prvého stupňa vypočítal trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka za nesprávnu. Zároveň namietal, že okresný súd v časti vo výroku o znížení nároku na náhradu trov právneho zastúpenia vedľajšiemu účastníkovi na 1/3-inu vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva v nesprávnej aplikácii ust. § 150 ods. 1 O. s. p., keď pre uvedenú aplikáciu sa vyžaduje, aby sa jednalo o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí odôvodnený. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. 01. 2012 sp. zn. 6 MCdo 5/2011, podľa ktorého je pre posúdenie možnosti aplikácie ust. § 150 ods. 1 O. s. p. podstatné zisťovať aj okolnosti súvisiace so stavom pred začatím sporu, so správaním sa účastníkov v priebehu sporu a s okolnosťami uplatnenia nároku. Navrhol preto, aby odvolací súd uznesenie v napadnutej časti zmenil a navrhovateľa zaviazal zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania v plnej výške, teda vo výške 380,83 € na účet jeho právneho zástupcu. Uplatnil si i náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal odvolanie v medziach daných odvolaním, v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 1, 2 O. s. p. a uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil podľa § 221 ods. 2 O. s. p. na ďalšie konanie.

Výrok okresného súdu, ktorým bolo konanie zastavené, ktorým nepriznal náhradu trov konania navrhovateľovi, a ktorým rozhodol o vrátení súdneho poplatku navrhovateľovi prostredníctvom Daňového úradu Bratislava, neboli napadnuté odvolaním, preto zostávajú podľa § 206 ods. 3 O. s. p. nedotknuté.

Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd konanie o veci zastavil podľa § 96 ods. O. s. p., pretože navrhovateľ vzal návrh na jeho začatie späť v celom rozsahu, a to pred prvým pojednávaním. V súdnej veci vstúpil do konania vedľajší účastník, a to Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, podaním zo dňa 25. 01. 2012, ktoré bolo doručené okresnému súdu dňa 30. 01. 2012. Z obsahu spisu je zrejmé, že až po jeho vstupe do konania došlo k následnému späťvzatiu návrhu na začatie konania v celom rozsahu navrhovateľom, a to podaním doručeným okresnému súdu dňa 11. 09. 2012. Pokiaľ ide o vznesenú námietku premlčania, táto bola vznesená Združením práve v odpore, ktorý podal vedľajší účastník proti vydanému platobnému rozkazu. V odpore mal vedľajší účastník za to, že nárok navrhovateľa je premlčaný, a preto v záujme efektívnej ochrany odporcu ako spotrebiteľa vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k nároku uplatňovnému voči odporcovi v tomto konaní a navrhol návrh v celom rozsahu zamietnuť.

Podľa § 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 146 ods. 2, veta prvá, O. s. p., ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy SR je aj to, že účastník konania, ktorý v konaní uspel má zásadne právo na to, aby sa mu nahradili všetky trovy, ktoré zaplatil vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka. Základným predpokladom, za splnenia ktorého vznikne nárok na náhradu trov konania (v danom prípade vedľajšiemu účastníkovi), je však i účelnosť trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle vyššie uvedeného článku 47 ods. 2 Ústavy SR a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva, sa však nemôžu posudzovať ako celok, a aj keď má účastník nárok na ich náhradu, nakoľko bol úspešný, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne. Trovy vynaložené účastníkom konania (vedľajším účastníkom konania) v spore, musia byť v príčinnej súvislosti s predmetom konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takémuto tvrdenému nároku.

Z obsahu spisu je zrejmé, že k zastaveniu konania došlo v dôsledku späťvzatia návrhu navrhovateľom, a to v celom rozsahu. Zastavenie konania teda zavinil sám navrhovateľ tým, že bez uvedenia dôvodov vzal návrh v celom rozsahu späť, a to ešte pred prvým pojednávaním. Aplikácia ust. § 146 ods. 2, veta prvá, O. s. p. okresným súdom je preto zásadne správna.

Právo na právnu pomoc sa priznáva každému, fyzickej osobe aj právnickej osobe, štátnemu orgánu, ak vystupuje v spore ako žalovaná strana. Hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v čl. 47 ods. 2 Ústavy SR majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkom, aby v konaní pred nimi využívali právnu pomoc. Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania. V tejto súvislosti má vedľajší účastník rovnaké možnosti ako ktorýkoľvek iný účastník v konaní v súvislosti s riešením otázky svojho právneho zastúpenia v rámci zákonom upravených možností, t. j. nemôže byť vopred vylúčený z voľby možnosti zvoliť si na svoje zastupovanie advokáta. Trovy právneho zastúpenia boli vynaložené účelne, nakoľko boli v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania (viď nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 78/03), ak po dôvodne vznesenej námietke premlčania pôsobil jeho vstup pre navrhovateľa odradzujúceho v tom zmysle, že uvedomujúc si neopodstatnenosť uplatňovaného nároku vzal späť svoj návrh na začatie konania v celom rozsahu a konanie žiadal zastaviť. Vstup vedľajšieho účastníka v tomto konaní bol dostatočne účinným prostriedkom ochrany spotrebiteľa v súdnom konaní.

Podľa § 150 ods. 1 O. s. p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd pritom prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhradu trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril, to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Preskúmaním spisu odvolací súd zistil, že okresný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka vychádzal správne z ust. § 146 ods. 2, veta prvá, O. s. p., keď vyhodnotil, že k zastaveniu konania došlo v dôsledku správania sa navrhovateľa, ktorý zastavenie konania zavinil. Tento právny záver okresného súdu je správny. Odvolací súd sa však nestotožňuje s právnym záverom okresného súdu v súvislosti s aplikáciou § 150 ods. 1 O. s. p., a to konkrétne s odôvodnením, že právny zástupca zastupuje vedľajšieho účastníka v obdobných sporoch, pričom používa rovnakú právnu argumentáciu, a teda, je dôvodné krátenie jeho trov právneho zastúpenia.

Pokiaľ ide o zákonnú dikciu obsiahnutú v ust. § 150 ods. 1 O. s. p., vyžaduje naplnenie dvoch podmienok, a to, že musia byť v danom prípade pre aplikáciu moderačného práva zjavné dôvody hodné osobitného zreteľa a súbežne musí ísť o výnimočné okolnosti, ktoré odôvodňujú opodstatnenosť použitia tohto zákonného ustanovenia. Predpokladom použitia § 150 ods. 1 O. s. p. je teda existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnému účastníkovi a existencia výnimočnosti daného prípadu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania, by mohla

v konkrétnych prípadoch viesť k nežiadúcim tvrdomiam. Zákon preto stavuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p. však nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým treba pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Preto nie je možné vykladať ho tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

Ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p. pritom dopadá na toho účastníka konania, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo k určitej procesnej situácii. Tento dôvod je teda daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa môžu týkať sociálnej situácie účastníkov. V takomto prípade treba pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery oboch účastníkov, teda nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť i na postoj účastníkov v konaní. Nie každú okolnosť, ktorá by aj bola príčinou vzniku sporu, však možno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by inak úspešnému účastníkovi konania, súd náhradu trov konania nepriznal (viď aj uznesenie NS SR sp. zn. 7 M Cdo 5/2012).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd konštatuje, že okresný súd aplikoval ust. § 150 ods. 1 O. s. p. bez toho, aby posúdil celý komplex (uvedených) okolností, relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa tohto zákonného ustanovenia.

Je nepochybné, že vedľajší účastník bol v konaní úspešný. Konanie vo veci vyvolal práve navrhovateľ, pričom vstup vedľajšieho účastníka do konania a oprávnenie na tento vstup mu vyplýva priamo z Občianskeho súdneho poriadku, a to ust. § 93 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Osobitným predpisom mal zákonodarca na mysli najmä zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Úprava má za cieľ umožniť širšiu ochranu osobám, na ochranu ktorých sú zriaďované rôzne právnické osoby najmä združenia a súvisí aj s transpozíciou rôznych smerníc určených na ochranu spotrebiteľa, osôb, vo vzťahu ku ktorým bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania a pod.. Cieľom navrhovanej úpravy je rozšíriť ochranu práv na prípady, na ochrane ktorých existuje dôležitý verejný záujem, avšak v ktorých by bolo veľmi problematické zo strany subjektov - ktoré majú vzhľadom na svoje zameranie alebo predmet činnosti záujem na ochrane tohto verejného záujmu - vstupovať do konania ako vedľajší účastníci. V praxi ide hlavne o Združenie na ochranu spotrebiteľov. Odsek 3 tohto ustanovenia upravuje spôsob, akým vedľajší účastník vstúpi do konania, resp., akým získa procesné postavenie vedľajšieho účastníka. V tomto prípade sa vedľajší účastník stáva nositeľom jeho procesných práv a povinností doručením jeho oznámenia súdu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník, resp. doručením jeho oznámenia, že na výzvu niektorého z účastníkov do konania vstupuje.

S poukazom na vyššie uvedené argumenty odvolacieho súdu je potom zrejmé, že dôvody, na ktoré poukazoval okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ako na dôvody hodné osobitného zreteľa, samé osebe nespĺňajú podmienky pre aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O. s. p.. Okresný súd aplikoval ust. § 150 ods. 1 O. s. p. bez toho, aby posúdil celý komplex vyššie uvedených okolností relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa tohto zákonného ustanovenia. Je nepochybné, že navrhovateľ zavinil zastavenie konania, a preto vedľajšiemu účastníkovi, ktorý bol v tomto konaní úspešný, vznikol nárok na to, aby mu trovy konania navrhovateľ nahradil.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Odvolačný súd bol preto nútený rozhodnutie súdu o náhrade trov konania vedľajšieho účastníkov podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. zrušiť, a to aj z toho dôvodu, že ak by rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania zmenil a o tejto náhrade trov konania rozhodol vychádzajúc zo skutočností, ktorými sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nezaoberal bez toho, aby účastníkovi konania umožnil sa k novým právnym záverom vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili významnými, odňal by tak účastníkovi možnosť konať pred súdom. Aj na základe zachovania zásady dvojinstančnosti súdneho konania odvolací súd bol nútený rozhodnutie okresného súdu o náhrade trov konania zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

Úlohou okresného súdu bude v ďalšom konaní o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka postupovať vo vyššie naznačenom smere, teda, v prípade, ak nezistí žiadne iné okolnosti, ktoré by mohli spĺňať charakter dôvodov hodných osobitného zreteľa, prizná vedľajšiemu účastníkovi plnú náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia (§ 151 ods. 8 O. s. p.). V novom rozhodnutí sa okresný súd vysporiada aj s námietkou vedľajšieho účastníka vo vzťahu k výške odmeny za právne služby (tarifnej hodnote) s odkazom na jednotlivé ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého rozhodol v zmysle ust. § 157 ods. 2 O. s. p..

Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.